

nak tervei és mesterkedései nemcsak a kelet- és délkelet európai, valamint olaszországi szocialista pártok körében találnak ellenállásra, hanem igen gyakran ama szocialista pártok egyszerű tagjainak körében is, amely pártoknak a vezetősége jelenleg a szociáldemokrácia jobbszárnyának képviselőiből kerül ki.

(Majelemt a moszkvai
»Novoje Vremja« c. folyóiratban)

MINDEN MÁSKÉPEN VAN

írta Sinkó Ervin

Részlet Sinkó Ervin »Tizennégy nap« című regényéből.

Mint hogy csemetésére senki se jött ajtót nyitni, András lehajolt, hogy a kopott barna lábtörlő alatt keresse meg a kulcsot. Az csakugyan ott volt. Éppúgy mint mindig. A kellemesen hűvös érintésű kulccsal kezében óvatosan egyenesedett ki s lassan, mint valami sebesült, tette kezét a kilincsre. Becsapva az ajtót, még az előszobában nyomban levette kabátját, majd az ingét. ... nem tévedett: jól hallotta, hogy az előbb, mikor hirtelen lehajolt, az a másik ing, melyet a testén, saját inge alatt csempészett ki, vállban elszakadt. Vigyázva vetette le azt is s ment beljebb, a világos szobába, hogy jól megnézze. Eddig nem volt rá ideje. Reggel, alig hogy a felügyelő bekiáltott a cellájába, hogy készülődjön, mert szabadon engedik — egy a nyitva maradt cella ajtaja előtt elsiető rab kezéből kis csomag röpillt a lábához. András behúzza az ajtót, kigöngyölte a papírból, melyen hevenvén ceruzával írva állt: »Sallai inge. A politikaiak tegnap óta éhségstrájkban.« András egyik kezével zsebébe gyömöszölte a papírt, másik kezével az inget fogta. Nem volt nehéz kitalálnia, azt akarták, hogy valaki, aki kimegy a világba, hírét vigye az éhségstrájkknak — és a világ szemé elé vigye ezt az inget is, amely tele volt megszáradt vérfoltokkal, mint vöröshídi munkások köténye. A spiclivel, akit bedugtak hozzá, könnyen cibánt András. Az már tegnap reggelre eltűnt a cellából. De az inggel! Egyetlen lehetőség volt kivinni innen, ha magára veszi. Ha még a saját inge fölé húzhatta volna — de rá a meztelen testére, érezni a bőrén!

Most azonban, hogy megint kezében tartotta, semmit se érzett a borzalomból, mellyel magára húzta. Csak a szakadást nézte, mintha a legnagyobb baj az volna, hogy valamire, amit rábíztak, nem vigyázott eléggé. De azért ha a szeme csak a kárral volt is elfoglalva, amit a keskeny mellű Sallai véres ingén az ő széles válla ejtett, az esze már mászon járt s mitha az ingtől várna tanácsot, hogy miként teljesítse a hallgatóságos megbízást, melyet utolsó percben ott bent ha véletlenül is, de mégis ő kapott. Mikor a szabadulás percét várta, az volt az elképzelése, hogy nyílegyenesen Olgához, illetve Olga bátyjához, Dalos Péterhez meg Sulyok Elemérhez meg Sági Gyurkához veszi majd útját. De ez régen volt. A rendőrfőtanácsos ma reggel sainálkozva mondta neki: — Tévedés volt, mehet haza, édes fiam — de András látta, már másképp látta, mint első este a professzoros modorú úrnak a szemét. Tudta, hogy ez a szem, bármily messze is lesz ő már a Zrinyi utcától, más figyelő szemeken keresztül ott lesz a nyomában. — A rossz gyerekeket kicsit meg kell verni, de a jó gyerekek nem fecsegnek — mondta a rendőrfőtanácsos barátságos mosollyal s fölemelt ujjal, búcsúzóul. És András most már játszott a gyanútlan, jó családból való, buta urifíút, aki

első éjjel a rendőrfőtanácsossal szembenült. És mert gondolkodott rajta, hogy egy jócsaládból való, buta úriú, akit tévedésből pár napra hűvösre tettek, szabadulván merre venné első útját — csak azért határozott úgy, hogy odamegy, ami minden lehetséges hely közül ezuttal legkevesébbé vonzotta: haza.

De alig hagyta maga mögött a főkapitányság Zriayi utcai épületét nagyokat lépve ment, mintha attól félne, hogy még visszahívhatnák — útját állták s csokor fehér meg piros szegfűt toltak az orra alá:

— Szép virágot, fiatal úr, parancsoljon szép virágot....

Ahogy nőtt az emberek száma, akik nem találtak munkát, úgy sűrűsödött a Belváros utcáin a virágillat vidám felkője. Bénák és vakok, esinos kisasszonyok és rongyos öregasszonyok, mezitlábás gyerekek serege kínálgatta lépten-nyomon; egyik rimánkodva, másik kacéran, a virágjait. S András mégis megállt, mert a hang a Dalos Péter húgáé, az Olga hangja volt. Igen, Olga volt, félretaposott fekete cipőben, meztelen lábszárakkal s a kissé szeplős karján virágokkal tele uj fonott kosár, takaros kis köténnyel, mely fehér volt....

— Olga — akarta mondani András, de azonnal megértette, nem szabad elárulnia, hogy ismerik egymást. Olga tovább is orra alá tolva a virágot, halkán kérdezte:

— Mi hír?

— Sallai tán már nem is él — mondta gyorsan András és pénzdarab után kutatótt a zsebében.

— Sallai! Ő is köztük van? — hallotta Olga rémült hangját, de mielőtt András többet mondhatott vagy kérdezhetett volna, a lány már megfordult és éneklő hangon egy autóból kiszálló úr felé nyujtotta virágos kosarát — Nagyságos úr, szép virágot, parancsoljon.... — és ment vissza a főkapitányság épülete irányába.

Ő ha kezébe nyomhatta volna a véres inget! Most nem tehetett egyebet mint összegöngyölte börtönbeli szákmányát. Kiment a konyhába, hogy papírt keressen, melybe becsomagol'a. Ott a hűvöséget terjesztő, frissen felmosott kövezett padlón, a ragyogóra fényesített sárgaréz gázcsap és alumíniumfazekak között ráeszmélt, hogy mindenek előtt lehetne volna. Kinyitotta a jégszekrényt s miután előbb önkéntelenül hátranézett, hogy nem látia-e valaki, megmártotta két ujját a tejföls cserepögrébe, lenyalta s megint megmártotta. Közben felfedezve egy jókora sonkacsontot, kiemelte a különböző nyitott és befedött bögrék és edények mögül s bevonult vele a szobába, ahol a becsomagolt véres inget az ágyába, a párnája alá rejtette, miközben evőeszközként a marékát és a kitűnő fogait használva, élvezettel bírkózott a sonkával. Kezdet olyan kellemesen jóllakni, hogy a gvomra felől egész kedélyén elhatalmasodott valami bizakodó megnyugvás. S nem épp hévvel, inkább csak azért, mert apja könyvespolca eszébe juttatta, hogy mennyire fátaltta a börtönben tudatlanságát — kivette a könyvek közül Marx Kapitalját. S mert felváltva hol egyik, hol másik kezében tartotta a sonkacsontot, a könyv szürke vászonkötéses fodelén mindárt ott is maradt a csíros úja nyoma. Ettől eltekintve is, a Kapitalban határozottan csalódott. Hiába sünnedt bele a fote'be s hiába hogy még meg is támasztotta fejét az öklével. Nem használt a nagy nekigyürkőzés. Hahnéknál egyszer megkóstolta a Hahn bácsi cukorbetegék számára készült levegős kenyerét. Mint ahogy annak úgy nem volt semmi íze ezeknek a takács vásznáról, a piacról, az értékről meg a csereértékről szóló fejtegetéseknek se. Az volt az érzése, hogy akár estig olvashatná sort sort, a, oldalt oldalra a feje époly üres maradna, mint volt. Tanácstalanul,

nem épp szomorúan, csak némi szemrehányással pillantott fel a könyvből a könyvespolc mellett függő, fekete rámaival és époly ünnepeleys fehér szakállal keretezett Marx-képre. Elgondolkozó pilantása nem tért vissza többé az ölébe felejtett könyvhöz. A képet nézte és a sonkacsontot rágta — s ezt is, azt is olyan odaadással, hogy nem is hallotta az előszoba ajtaját nyilni. Ebben egyébként nem volt semmi különös, mert hiszen Jani volt az, aki jött

— Andris!

András felállt és csodálkozva nézett a bátyára. Mért ekkora öröm és mért ekkora meglepetés az, hogy ő végre visszajött?

Jani felkiáltása azonban nem a meglepetés egyszerű örömkítőrése volt. Jani az utolsó napokban lelki-furdalások és tépelődések között revizió alá vette a képet, mely eladdig élt benne az öccséről. A ő képzeletében András egy eddig egész környezetétől félreértett, mély és titokzatos egyéniséggé vált. Jani tehát mindenre inkább el volt készülve, mint arra, hogy András^t nevető arccal, félmeztelenül, kezében sonkacsonttal s másik, szintén zsírtól fénylő kezével pedig a szőrösödő széles mellét simogatva látja majd viszont. Jani egy lépést tett előre, de zavarában nem tudott mást tenni, lehajolt a könyvért, mely a földre esett, mikor András felállt.

Janit mindig is idegesítette, ha András nagynéha s akkor is csak azért hogy a lexikon valamelyik kötetében lapozgasson, szeretetlen és többnyire kétes tisztaságú kézzel a könyvespolc felé közeledett. S ha most pillanatra feltűnőnek találta, hogy András öléből a Marx Kapitalja hull a padlóra, ezt azon nyomban elfeledtette vele a felháborodás, melyet a könyv födelén ejtett két szembeszökő zsírfolt váltott ki belőle. Önkénytelen szemrehányó pillantással, némán tette vissza a helyére a kötetet. Aztán mindiárt, persze, megbánta és elszégyelte magát. És bár nem tudott szabadulni a csalódottságnak, sőt attól a becsapott emberéhez hasonló érzésétől, melyet a meztelen felsőtest és a marokra fogott sonkacsont keltett benne, hírtelen meghatottsággal két karjával áfogta az öccs izmos nyakát és szorította heves csókra száját a szájához.

— És most mindent, pontosan mindent el kell neked mondanod. Elejétől végig. Magadról és mindenről, amit ott bent láttál — szolt el-elcsukló hangon.

András visszaült a fotelbe és a széles, húsos aika mintegy magától csukódott szigorúan össze. Mint egyéb tennivalói felől, úgy afelől se készített magának terveket, hogy otthon kinek mit és mennyit fog elmondani arról, amit átélt, amit megtudott és amit ott magában elhatározott. Jani egyszeribe nagyranyitotta a szemét: kitalálta, hogy az öccse azon gondolkodik, méltassa-e biza'mára vagy se. És egyszerre a méztelen széles mell, a lomha nagy kéz, még a lerágott sonkacsont is valami nagy méltóságot, egy új különös jelentőséget adott a szemében András személyének. Odahúzva a könyvespolc mellől a zsámolyt, leült András fotelje tövébe s nem véve le fényes szemét az András új arcáról, tőle várt erőt, segítséget, világosságot. De látta: az elnéz fölötte, mint ahogy emberek, akiknek komoly gondjaik vannak, nem húzzák el ugyan a kezüket egy gyerek válláról, de pillantásuk nehéz s gondolataik másutt járnak.

— Apa azt mondta, hogy téged biztosan nem bántanak. Apa biztos volt benne, hogy ki fog derülni az ártatlanságod. Nem bántottak? — faggatta András.

— Minden másképen van — szólalt meg végül András, de a mondat másik felét: mint apa mondia — magában tartotta — Most adj egy cigit, rabbikám. Aztán megyek a fürdőszobába, becsszavamra, rámfér.